

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК



Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА

ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

для вступників на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО) та спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв) (НРК5), де після виконання освітньої програми випускникам присуджується освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «ФОРТЕПІАНО»

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № 8_
від 11.03. 2024 р.

Харків – 2024

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних до опанування обраної освітньої програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», набути необхідні компетентності, досягти програмні результати навчання, необхідні для подальшої професійної діяльності, творчої самореалізації в галузі музичного мистецтва.

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- жанрово-стильової специфіки виконуваних музичних творів;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики;
- етапів еволюції фортепіанного мистецтва.

Уміння:

- грамотно та вірно за текстом виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- демонструвати технічно досконале виконання програми;
- розуміти художній зміст виконуваних творів;
- орієнтуватися в питаннях історії виконавства на фортепіано;
- дотримуватись жанрово-стильових особливостей творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звука інтервали, акорди та гами;
- інтерпретувати авторський задум фортепіанних творів;
- проявляти виконавська індивідуальність, емоційність, артистичність.

Наявність навичок:

- виразного інтонування та фразування;

- володіння різноманітними прийомами звуковидобування та туше (артикуляція);
- володіння різноманітною динамікою та вибудовування виконавської драматургії;
- грамотної педалізації;
- фізіологічної свободи, збалансованості та доцільності піаністичних рухів;
- відтворення темпу, метру, ритму;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

«Виконавська майстерність» - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою. Абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії.

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – **«Виконавська майстерність»** – передбачає виконання напам'ять на інструменті програми з трьох різнохарактерних фортепіанних творів:

- поліфонічний твір;
- твір крупної форми;
- концертний твір (п'єса або етюд).

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів; на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

(для першого елемента творчого конкурсу – виконання програми)

Поліфонічні твори

Бах Й.С. Прелюдії та фуги з «Добре темперованого клавіру», I і II т.;

Бах Й.С. Французькі сюїти;

Бах Й.С. Англійські сюїти;
 Бах Й.С. Партіти;
 Бах Й.С. Триголосні інвенції;
 Бах Й.С. – Бузоні Ф. Органні хоральні прелюдії
 Гендель Г. Прелюдії та фуги, Сюїти, Фуги, Партіта
 Бібик В. Прелюдії та фуги
 Хіндеміт П. «Ludus tonalis»

Твори крупної форми

Скарлатті Д. Сонати
 Гайдн Й. Сонати
 Моцарт В.А. Сонати; Варіації; Рондо; Фантазії
 Бетховен Л. Сонати; Рондо; Варіації
 Гріг Е. Соната
 Шуберт Ф. Сонати

П'єси

Мендельсон Ф. Пісні без слів
 Шопен Ф. Вальси; Мазурки; Прелюдії; Ноктюрни; Етюди; Полонези;
 Експромти; Експромт-Фантазія.
 Шуберт Ф. Експромти; Музичні моменти; Фантазії.
 Шуман Р. Новелети; Симфонічні етюди; Фантастичні сцени; Карнавал;
 Крейслеріана; Метелики, Мрії, Порив.
 Ліст Ф. Етюди; П'єси з циклу «Роки мандрів»; Ноктюрни; Мефісто-вальс;
 «Втіхи»; «Лорелея».
 Дебюссі К. Прелюдії; Етюди; Програмні твори.
 Лисенко М. Ноктюрни; Пісні без слів; Баркарол; Мрії. «Образки минулого»,
 Експромт, Ескізи.
 Лятошинський Б. «Відображення», Прелюдії;
 Ревуцький Л. Прелюдії.
 Сильвестров В. «П'ять п'єс»; «Тріада»; «Кіч-музика»; Багателі.
 Скорик М. П'єси
 Фільц Б. «Десять закарпатських новелет», «Київський триптих».

Другий елемент творчого конкурсу – **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»** – другий елемент творчого конкурсу, передбачає перевірку в режимі он-лайн в реальному часі загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки);
- знання імен видатних діячів та виконавців на фортепіано, характеристики їх творчої індивідуальності;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на фортепіано, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елемента творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки, порядок оцінювання підготовленості вступників

Структура оцінки

за проходження першого елемента творчого конкурсу
«Виконавська майстерність»

№	Основні завдання першого елемента творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання напам'ять поліфонічного твору або твору крупної форми	1-50
2.	Виконання концертного твору (п'єси або етюд)	1-50
Максимальна кількість балів		100

Структура оцінки

за проходження другого елементу творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другого елементу творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-15
2.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу	1-15
3.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості фортепіанних творів	1-15
4.	Знання фортепіанного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, концертні п'єси, етюди, обробки)	1-10
5.	Знання імен видатних піаністів, їх творчості	1-10
6.	Знання специфіки виконавської інтерпретації	1-15
7.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10
8.	Знання фортепіанної літератури, методичної літератури	1-10
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК на спеціальність «Музичне мистецтво»

Рівні оцінок	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє знаннями з «Основ теорії

	<p>та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності.</p> <p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Майже відсутні музичні здібності.</p>
<p>2. Середній 124 – 149 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння фортепіано на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про обмеженість загальнокультурного рівня</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння фортепіано на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння фортепіано на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
<p>3. Достатній 150-175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не в повній мірі відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не в повній мірі відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті відповідає приймальним</p>

	<p>вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ–ХХІ століть : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2013. 232 с.
3. Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.

4. Белікова В. В. Історія української музики : навч. посіб. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. 468 с.
5. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
6. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики XX століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
7. Грінченко М.О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278 с.
8. Довгаленко Н. С. Українська музика XX століття : нариси. Одеса : Астропринт, 2009. 120 с.
9. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч. 1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
10. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
11. Зарубіжна музична культура XVII – XX ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол. редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
12. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл. та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.
13. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник. Тернопіль : АСТОН, 2006. 608 с.
14. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови : монографія. Львів : Наук. т-во імені Шевченка у Львові, 2000. 284 с.
15. Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2010. 432 с.
16. Коновалова І. Ю. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури XX століття: модуси теоретичного осягнення : монографія. Харків : Планета-Принт, 2018. 480 с.
17. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
18. Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
19. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : Підручник. Київ : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2011. 720 с.

20. Лігус О.М. Українська фортепіанна музика ХІХ – початку ХХ ст. у контексті європейського романтизму (жанрово-стильова динаміка) : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 224 с.
21. Мілка Є.Г., Шевченко М.К. Гармонічне сольфеджіо : учб. посіб. для музичних училищ та консерваторій. К., 1978. 135 с.
22. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
23. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ - початку ХХІ ст. : монографія. Харків : Бровін О. В., 2016. 334 с.
24. Рябуха Н. О. Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації: навч. посіб. Харк. держ. акад. культури. Харків : Вид-во Бровін О. В., 2010. 258 с.
25. Сіненко О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 80 с.
26. Склярів О. Д. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посібник. Харків : ХДАК, 2002. 79 с.
27. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
28. Супрун-Яременко Н. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2014. 512 с.
29. Щепакін В. М. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини ХІХ - початку ХХ століть: європейські виміри : монографія. Харків : Панов А. М., 2017. 479 с.